

**25-УМИН СОЛГАРДИ КОНСТИТУСИЯИ ЧУМХУРИИ
ТОЧИКИСТОН МУБОРАК, ҲАМВАТАНОНИ АЗИЗ!**

ТАХТИ КУБОД

kubod36@mail.ru

**СОЗАНДАГИЮ БУНЁДКОРӢ
ҲАДАФИ МОСТ!**

**Рӯзнома аз моҳи майи соли 1932
нашр мешавад**
**Душанбе, 11 ноябрин соли 2019,
№41-42 (8348)**

Нашрияи мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии нохияи Қубодиён

Ҳамдиёрони азиз!
Имрӯз аз қабули Конститутсияи давлати соҳибистиколи Тоҷикистон 25 сол пур мешавад ва ин санаи муҳими таърихӣ ҳамчун ҷаҳон шаклгирӣ давлатдории демократӣ ва таҳқими амнияти суботи сиёсиву иҷтимоӣ Тоҷикистон дар тамоми қаламрави қиҷварӣ махбубамон бо шукуҳу шаҳомати хоса таҷпил ҳоҳад шуд. Бо камоли ифтихору сарфарозӣ тамоми сокинони нохия ва ҳамаи шумо – ҳозирин арҷандро ба муносабати ин санаи бузург табрик гуфта, ба ҳонадони ҳар яки Шумо сулҳу осоиш ва ба ин санади муқаддасу таърихиамон умри ҷовидонӣ орзу менамоям.

Зикр бояд кард, ки раванди таҳияи лоиҳаи Конститутсия мушкил мегузашт, зеро он вакт таъсирни мағфуруваву арзишҳои даврони шӯравӣ ҳанӯз ҳеле қавӣ буд ва дарни арзишҳои нави ҷомеа, аз ҷумла гуногунандешии сиёсӣ ва мағкуравӣ, бисёрҳизбӣ, шаклҳои гуногуни моликият, иқтисоди бозаргонӣ, соҳибкорӣ ва монанди инҳо ҳеле дарднок ва бо душворӣ қабул мешуд.

Барои дар сатҳи Конститутсия пешбинӣ намудани ин меъёरҳо баҳсҳои доманадор сурат мегирифтанд ва оқибат бо санҷида шудани ҳамаи паҳӯҳӯи мусбату манғии онҳо барои рушди минбаъдан давлат ва ҳимояи манфиатҳои ҷомеаи қиҷвар моявзаӣ мебаранд.

Конститутсияи Чумхурии Тоҷикистон инъикосунандам воқеияти даврони истиқололу озодии Ватан, рушди давлат ва пешрафти миллати тамаддунсози тоҷик мебошад.

Таҷрибаи қабули конститутсия дар давлатҳои ҷаҳон, аз ҷумла дар Тоҷикистони мо баръало нишон медиҳад, ки он ҳамчун ҳуҷҷати бисёрҳои мумхими сиёсӣ ёсиҷи санади олии ҳуқуқӣ бо истиқололи давлатӣ робитаи ногусастани дорад.

Қабули Конститутсияи Тоҷикистон ҳамчун рӯйдӣ бузургу тақдирсоз барои гузаршиш ба марҳалai нави ҳамон қиҷвар, яъне ба сӯи бунёди давлати ҳуқуқбунёдӣ заминai бозётимод гузашт.

Дар заминai Конститутсия бо дарназардошти талаботи замони мусоир дар қиҷвар исплоҳоти сиёсиву ҳуқуқӣ ва иқтисодиву иҷтимоӣ оғоз гардид.

Бо дарки чунин масъулияти таърихӣ 6 - умӣ ноябрин соли 1994 сокинони қиҷвар дар фазои озод дар Ҷумҳурии Ӯзбекистон ғаъзали қарда, аксари кулли онҳо ба ҷонидории Конститутсия роъӣ худро изҳор доштанд.

Раъий маддум ба тарафдории давлати демократӣ ва ҳуқуқбунёду дунявӣ яъне интиҳоби тақдирӣ оянда ободу осудаи қиҷвар зарбай ҷонкоҳ ба нерӯҳои радикализму тарористӣ - тарафдорони бунёdi

**Паёми
раиси нохияи Қубодиён Зафар
Файзуллоҳода ба муносабати Рӯзи қабули
Конститутсияи Чумхурии Тоҷикистон**

давлати исломӣ ва ҳоҷаҳои ҳоҷири онҳо гардид.

Яъне ҳалқи тоҷик бо роҳи инфа-оазодони мавқеи худ аввалин маротиба имконияти таърихӣ қабули бевosитati ин ҳуҷҷати бунёдии сиёсиро бо азму иродӣ хеш амали намуда, барои эъмори пойдевори ҳуқуқии давлати мустақили демократӣ ва дунявии Тоҷикистон асоси мустаҳкам гузашт.

Давлат ва Ҳукумати мамлакат бо баргузории чунин мътракаи мухимму тақдирсоз аз имтиҳони ҷиддӣ гузашт ва бовар ҳосил кард, ки сиёсати дурусту санҷида ва ба манфиати мардум равонашуда аз ҷониби ҳалқ ҳамеша пуштибонӣ мееబад.

Вобаста ба аҳамияти таърихии Конститутсия Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти Чумхурии Тоҷикистон мұхтарам Эмомалӣ Раҳмон дар суханронии худ оид ба 25-солагии қабули ин санади тақдирсоз изҳор доштанд, ки «Ин ҳуҷҷати сиёсиву ҳуқуқӣ арзишҳои олии ҳалқи тоҷикро дар худ таҷассум намуда, суннатҳои таърихии давлатдорӣ ва ғояҳои инсондӯстонаи миллати фарҳангсолори морои инъикос кардааст ва таъмин намудани адолати иҷтимоӣ, волоияти қонути тартиботи ҳуқуқиро яке аз мақсадҳои асосии фаъолияти тамомии шоҳаҳои

ҳоҷимияти давлатӣ қарор додааст».

Бо қабули Конститутсия дар инкишофи давлатдории Тоҷикистон марҳалаи нави таърихӣ оғоз гардид ба он моро ба дигаргузори азими сиёсиву ҳуқуқӣ, иқтисодиву иҷтимоӣ, фарҳангӣ ва созандагӣ вунёдкорӣ роҳнамоӣ кард.

Конститутсия ҳамчун ҳуҷҷати дарбаргирандай арзишҳои калидии ҷомеаи адолатпарвар, иборат мебошад, дар асоси арзишҳои милливу умунибашарӣ, аз ҷумла қисми ҷудошавандони ҷомеаи ҷаҳон будан, озодӣ ва ҳуқуқи шаҳсро муқаддас шуморидан, баробарҳуқуқӣ ва дӯстии тамоми миллату ҳалқиятҳоро эътироф кардан, дарки масъулияти дар назди наслҳои гузашта, ҳозира ва оянда муйайн карда шуд.

Дар Конститутсия марому максади ҳалқи Тоҷикистон, ки аз бунёди ҷомеаи адолатпарвар, иборат мебошад, дар асоси арзишҳои милливу умунибашарӣ, аз ҷумла қисми ҷудошавандони ҷомеаи ҷаҳон буда, барои зиндагии озоду осоишта ва рушди мамлакат заминai асосӣ мебошад.

Мо бояд ҳамеша дар хотир дошта бошем, ки риояи меъёрҳои Конститутсия, эътироми қонун ва зиёфаи муқаддаси ҳар як шаҳрванд буда, барои зиндагии озоду осоишта ва рушди мамлакат заминai асосӣ мебошад.

Бори дигар маддуми шарифи нохияро ба муносабати ҷаҳони мубораки Рӯзи қабули Конститутсияи қиҷвари соҳибистиколамон таърик гуфта, ба тамоми ҳамдиёronи азимон саломатию ҳушбахтӣ, ҳонаи ободу рӯзгори пурсаодат орзу менамоям.

Кратӣ, ҳуқуқбунёдӣ, дунявӣ ва иҷтимоии давлатро кафолат додааст.

Мардуми нохияи Қубодиён низ чун узви комилхӯқӯи ҷомеаи қиҷвар аз ин кафолатҳои Конститутсия барҳӯрдор мебошанд. Имрӯз тамоми кору бор, фаъолияти мо ба он равона карда шудааст, ки ҳуқуқҳои шаҳрвандон поймол карда нашавад.

Боиси шукру ифтихор аст, ки дар 28 соли соҳибистиколӣ нохияи мо чун яке аз ғӯҳоҳои Ватани азизамон хеле рушд намуд. Имрӯз сокинони нохия бо шукрӯзӣ аз сулҳу субот, ваҳдати комил ва дастгири ҳамаҷонибаи сиёсати хирадмандонаи Пешвои миллат, Ҳукумати Чумхурии Тоҷикистон дар корҳои ҷамъиятӣ, вазифаҳои давлатӣ ва ободонию шукуғои дидӯри қиҷварамон ҷаҳду талош меваҳарзанд.

Конститутсияи Чумхурии Тоҷикистон натанҳо ҳуқуқу озодиҳои инсонро, ки аз эъломияи ҳуқуқи башар бар меояд, эътироф кард, балки дар боби муйайне ҷой дода, кафолати ҳимояи онҳоро таъмин намуд.

Конститутсияи нав забони тоҷикро забони давлатӣ Ҷълон намуд, ҳалқро бâёнгари соҳибистиколӣ ва сарҷашмаи ягонаи ҳоҷимияти давлатӣ Ҷълон кард.

Конститутсия шакли идоракуни Президентро Ҷълон намуд, волоияти меъёрҳои конститутсияниро ба дараҷаи олии бардошта, ба он ворид намудани тағтиру иловаҳо ба зиммаи ҳалқ гузашт.

Бо дарназардошти заруратҳои сиёсии ҷомеаи Тоҷикистон ва мутобиқи талаботу пешрафти он се маротиба – солҳои 1999, 2003 ва 22 майи соли 2016 ба Конститутсия тағтиру иловаҳо ворид карда шуд.

Имрӯз мо бояд фаҳр кунем, ки давлати соҳибистиколамон соҳиби Конститутсияи худ гардид, аз тарафи созмонҳои мухталифи байналхалқӣ эътироф гардида, то ҳатто мамлакатҳои тараққиардаи дунё ва қонундонҳои ҷаҳон ба он баҳои баланд додаанд.

Мо бояд ҳамеша дар хотир дошта бошем, ки риояи меъёрҳои Конститутсия, эътироми қонун ва зиёфаи муқаддаси ҳар як шаҳrванд буда, барои зиндагии озоду осоишта ва рушди мамлакат заминai асосӣ мебошад.

Бори дигар маддуми шарифи нохияро ба муносабати ҷаҳони мубораки Рӯзи қабули Конститутсияи қиҷвари соҳибистиколамон таърик гуфта, ба тамоми ҳамдиёronи азимон саломатию ҳушбахтӣ, ҳонаи ободу рӯзгори пурсаодат орзу менамоям.

Рӯзи қабули Конститутсияи Чумхурии Тоҷикистон муборак бошад, ҳамдиёronи азиз!

161 - ИНШООТИ ҶАШӢ ДАР НОХИЯ

Дар арафаи таҷлил аз рӯзи Конститутсия дар нохия расми ифтитоҳи 4 иншооти ҷашӣ сурат гирифт.

Тибқи иттилоҳи Сармеъмари нохия Давлатзода Муминхӯча сароғоз дар Ҷамоати дехоти ба номи У. Назаров маркази хизматрасонии соҳибкор Эрмуъминов Шералий, сониян дар ҷ/д Тахти Сангин, дар дехоти Ғароғат ташноб ва дар дехоти Ҳаваскор васеъ намудани мағозаи тиҷоратии маводи ҳӯрокворӣ, инчунин дар маркази шаҳраки Қубодиён дар кӯчаи Биной майдончай варзиши соҳибкор Очилдиев Диловар бунёднамуда мавриди баҳрабардорӣ қарор гирифт. Дар 21 иншооти дигар корҳои соҳтмонӣ ва омодагӣ муташаккилона ҷараён дорад.

Ба маврид аст қайд намудан, ки давоми соли 2019 44 иншоот ба нақша гирифта шуда буд, ки аз онҳо дар рӯзҳои иду ҷашнҳои таърихӣ 27 тоҷияш ба истифода дода шудааст.

ДУРНАМО- 17125 ТОННА ПАХТА

Дар нохия ҳочагиҳои дехонӣ ба ҷамъоварии ҳосили бокимондаи пахта суръат баҳшиданд. Ба иттилоҳи мувонии раиси нохия Эмомализода Тураҳон дар арафаи Рӯзи Конститутсия зарофарон 17128 тонна ҳосили “тиллои сафед”-ро ғун карданд, ки 100,02 фоизи нақшо ташкил медиҳад. Чиниши пахта дар бархе аз ҳочагиҳои дехонӣ имрӯз ҳам идома додад. Ҷамъоварии ҳосил мисли солҳои гузашта миёнаҳои моҳи август оғоз гардида буд. Дехқон дар майдони 7501 гектар нахъҳои тухмии аълосифатро қиши карда буданд. Ҷамоатҳои дехот пай ҳам аз иҷрои нақшои пахтасупорӣ рапорт доданд ва дар рӯзи таҷлил аз ҷаҳни Истиклолият ва Иди Мехрғон дар доираи 60 рӯзи межнати зарбдор аз тарафи мақомоти иҷроия пешқадамон бо Сипоснома ва туххфаҳои хотиравӣ қадршиносӣ шуданд. Ҳамаи раисони Ҷамоатҳои дехот, ки дар таъмини нақшо саҳми бориз гузаштаанд бо 1 адади компьютер аз ҷониби раиси нохия хушҳол гардонда шудаанд.

КОНСТИТУСИЯИ ҶУМҲУРИИ ТОЧИКИСТОН ВА МЕХАНИЗМОИ ҲИФЗИ ҲУҚУКИ ИНСОН

Асоси бунёди чомеаи ҳуқуқбунёд, демократӣ ҳуқуқи инсон аст. Бе ҳуқуқи инсон мавҷудияти низоми демократӣ, сиёсӣ ва ҳуқуқӣ гайриимкон аст. Танҳо дар шароити таъмини присипҳои демократӣ ва қонуният ҳуқуқи озодиҳои инсон воқеан чой дошта метавонанд.

Бинонбар ин дар моддаи 5 Конститутсиояи Ҷумҳурии Тоҷикистон инсон, ҳуқуқи озодиҳои ўарзиши олий эътироф шудаанд ва ин яке аз дастоварҳои бузурги Тоҷикистони соҳибистикол мебошад. Зеро ҳар як ҷамъияте, ки меҳоҳад озод зиндагӣ кунад ва дар он волоziати Конститутсиояи таъмин гардад, бояд ба масъалаҳои ҳуқуқи инсон таваҷӯҳ зоҳир намояд. Дар навбати худ танҳо инсоне, ки ҳуқуқ ва озодиҳои ўарзиши олий эътироф шудаанд, метавонад чомеаро обод намояд ва ба як кувваи созандава ободкор табдил ёбад.

Конститутсиояи инсон, ҳуқуқи озодиҳои ўро арзиши олий эътироф намуда (моддаи 5), ҳамзамон муқаррар намудааст, ки ҳуқуқи озодиҳои инсон ва шаҳрванд ба воситаи Конститутсиояи Ҷумҳурии Тоҷикистон эътироф шудаанд, ҳифз мегарданд (қисми 1 моддаи 14). Дар қисми дуюми моддаи 14 Конститутсиояи омадааст, ки ҳуқуқ ва озодиҳои инсон ва шаҳрванд бевосита амалӣ мешаванд. Онҳо мақсад, мазмун ва татбиқи қонуниҳо, фаъолияти ҳокимиҳои қонунгузор, икроя, мажалӣ ва мақомоти худидоракуни мажалӣ майян мекунад ва босити ҳокимиҳои судӣ таъмин мегардад. Яъне Конститутсиояи ҳуқуқи озодиҳои инсонро чун маҳақи фаъолияти тамоми мақомоти ҳокимиҳои давлатӣ майян намудааст.

Албата, танҳо расман эълон кардан ҳуқуқи озодиҳои инсон ва шаҳрвандро аз вайронкуниҳои ҳуқуқи онҳо ҳимояи намекунад. Барои ин ташкили механизми ҳифзи ҳуқуқи инсон аҳамияти калон дорад. Бинонбар ин Конститутсиояи Ҷумҳурии Тоҷикистон низоми мақомоти ҳокимиҳои давлатӣ ва воситаҳои майян намудааст, ки тавассути онҳо ҳифзи самараноки ҳуқуқи озодиҳои инсонро таъмин намудан мумкин аст.

Конститутсиояи Ҷумҳурии Тоҷикистон механизми ҳифзи ҳуқуқи инсонро муқаррар намудааст, ки аз механизми миллӣ ва байналмилалӣ иборатанд.

Механизми миллии ҳифзи ҳуқуқи инсон аз чунин шакло иборатанд:

- Шаклҳои маъмурӣ-ҳуқуқии ҳифзи ҳуқуқи инсон;
- Шаклҳои файрисудии ҳифзи ҳуқуқи инсон;
- Шаклҳои судии ҳифзи ҳуқуқи инсон.

Яке аз шаклҳои ҳифзи ҳуқуқи озодиҳои инсон ва шаҳрванд назорати прокурорӣ мебошад. Тибқи Қонуни Конститутсиояи ҶТ «Дар бораи мақомоти прокуратура» яке аз самтҳои назорати прокурорӣ маҳз бо ҳифзи ҳуқуқи инсон вобаста аст. Қонуни мазкур майян намудааст, ки яке аз самтҳои фаъолияти прокуратура назорати риояи ҳуқуқи озодиҳои инсон ва шаҳрванд аз ҷониби вазорату идораҳо, мақомоти худидоракуни мажалӣ ва шаҳсони мансабдор мебошад. Дар баробари ин прокуратура риоя ва икрои қонуниро дар муассисаҳои икрои ҷазои ҷинонӣ назорат мебарад.

Яъне аз гуфтаҳои боло бармеояд, ки дар ҷумҳурий як низоми хеле васеи маъмурӣ-ҳуқуқии ҳифзи ҳуқуқи инсон таъсис дода шудааст ва он имконият медиҳад, ки шаҳрвандон, шаҳрвандони ҳориҷӣ ва шаҳсони бешаҳрванд дар сурати аз ҷониби мақомоти давлатӣ ва шаҳсони мансабдор мебошад. Дар баробари ин прокуратура риоя ва икрои қонуниро дар муассисаҳои икрои ҷазои ҷинонӣ назорат мебарад.

Тартиби баррасии арзу шикоятҳои шаҳрвандонро дар Ҷумҳурии Тоҷикистон Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи муроҷиатҳои шаҳрвандон» ба таъзим мебарорад. Тибқи муқаррароти қонуни маз-

кур шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон дар идорақуни корҳои давлатӣ ва ҷамъияти иштирок намуда, ҳуқуқи озодиҳоеро, ки Конститутсиояи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва дигар қонуниҳо ба онҳо додаанд, амалӣ намуда, ҳуқуқ доранд ҳуқуқи озодиҳои худро ҳимояи намуда, ҳуқуқи озодиҳои ҳуқуқи инсон вайроншударо барқарор намоянд.

Дар ҳолатҳои муайян мақомоти намояндагӣ (қонунгузор) аз болои фаъолияти мақомоти ҳокимиҳои икроя назорат мебарад. Қонуни Конститутсиояи ҶТ «Дар бораи вазъи ҳуқуқии аъзои Маҷлиси миллӣ ва вакили Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии ҶТ» муқаррар менамояд, ки яке аз шаклҳои фаъолияти вакили Маҷлиси намояндагон ва аъзои Маҷлиси миллӣ кор бо интихобкунандагон мебошад. Онҳо муроҷиатҳои интихобкунандагонро баррасӣ намуда, ба мақомоти даҳлдор ҷиҳати бартараф намудани ин вайронкуни қонун тақлифҳо пешниҳод менаъмоянд. Дар баробари ин вакили Маҷлиси миллӣ метавонанд ба шаҳсони мансабдори даҳлдор ҷиҳати бартараф намудани вайронкуни ҳуқуқи озодиҳои инсон муроҷиат намоянд.

Шаклҳои ҳуқуқи озодиҳои инсон аз ҷониби Президенти мамлакат амалӣ намудани салоҳияти Конститутсиояи Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошад. Президенти ҶТ ҳамчун кафили ҳуқуқи озодиҳои Конститутсиояи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва шаҳрванд дар асоси моддаи 64 мураттабии фаъолияти ҳокимиҳои икрояро дар тамоми қаламрави ҶТ таъмин намуда, фаъолияти ин мақомотҳоро назорат мебарад, аз ҷумла тавассути Дастиҳои худ.

Яке аз шаклҳои ҳифзи ҳуқуқи озодиҳои инсон ва шаҳрванд назорати прокурорӣ мебошад. Тибқи Қонуни Конститутсиояи ҶТ «Дар бораи мақомоти прокуратура» яке аз самтҳои назорати прокурорӣ маҳз бо ҳифзи ҳуқуқи озодиҳои инсон ва шаҳрванд аз ҷониби вазорату идораҳо, мақомоти худидоракуни мажалӣ ва шаҳсони мансабдор мебошад. Дар баробари ин прокуратура риоя ва икрои қонуниро дар муассисаҳои икрои ҷазои ҷинонӣ назорат мебарад.

Дар қисми дуюми моддаи 14 Конститутсиояи омадааст, ки ҳуқуқи озодиҳои инсон ва шаҳрванд байналмилалӣ иборатанд:

Солҳои охир дар ҷумҳурий ба таҳқими шаклҳои файрисудии ҳифзи ҳуқуқи инсон аҳамияти мӯҳим дода мешавад. Механизми файрисудӣ механизми судии ҳифзи ҳуқуқи инсонро пурра менамоянд.

Дар қисми дуюми моддаи 14 Конститутсиояи омадааст, ки ҳуқуқи озодиҳои инсон ин таъсис додани институти Ваколатдор оид ба ҳуқуқи инсон мебошад.

Маҳз бо ташабbusi Президенти мамла-

кат, муҳтараром Эмомалӣ Раҳмон ин мақомот таъсис дода шудааст. Президенти мамлакат ҳанӯз дар Паёми худ ба парламенти мамлакат соли 2007 дар бораи зарурати таъсис додани ин мақомот қайд намуданд, ки «бо мақсади густариши минбаъдаи раванди демократиконии ҷомеа, инчунин баланд бардоштани сатҳи ҳимояи ҳуқуқи инсон чунин мешуморам, ки дар мамлакати Ҷумҳурии Тоҷикистон ин ҳуқуқи инсон расидааст».

Тибқи Қонуни ҶТ «Дар бораи Ваколатдор оид ба ҳуқуқи инсон дар ҶТ» мақомоти мазкур бо мақсади тақвияти кафолатҳои Конститутсиояи Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳуқуқи озодиҳои инсон ва шаҳрванд, мусоидат ба риоя ва эҳтироми онҳо аз ҷониби мақомоти ҳокимиҳои давлатӣ, мақомоти худидоракуни шаҳрванд шаҳраро ва дехот (ҷамоат) ва шахсони мансабдори онҳо, роҳбарон ва шахсони мансабдори корхонаҳо, муассисаҳои ташкилию ҳуқуқиашон мебошад.

Вазифаҳои асосии Ваколатдор оид ба ҳуқуқи инсон иборат аст аз мусоидат ба:

- риояи ҳуқуқи озодиҳои инсон ва шаҳрванд;
- барқарор намудани ҳуқуқи озодиҳои инсон вайроншуда;
- тақмилӣ қонунгузории ҶТ оид ба ҳуқуқи озодиҳои инсон ва шаҳрванд;
- баланд бардоштани маърифатнокии шаҳрвандон оид ба ҳуқуқи озодиҳои инсон ва шаҳрванд;
- ҳамкории мақомоти ҳокимиҳои давлатӣ ҶТ, соҳторҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ оид ба ҳуқуқи озодиҳои инсон;
- рушд ва ҳамоҳангозии ҳамкориҳои байналмилалӣ.

Барои амалисозии ин вазифаҳо қонун ба Ваколатдор як қатор ваколатҳо додааст. Аз ҷумла,

- бе монеа ба тамоми мақомотҳои давлатӣ, қисмиҳои ҳарбӣ, муассисаҳои иҷроҷаи ҷинонӣ ташириф намояд;

- аз роҳбарон ва шахсони мансабдори мақомоти давлатӣ ҳуҷҷату маводҳои зарурӣ таҷдидӣ;

- аз роҳбарон ва шахсони мансабдори мақомоти давлатӣ ҳуҷҷату маводҳои зарурӣ таҷдидӣ;

- санчиши фаъолияти мақомоти давлатӣ, муассисаҳои иҷроҷаи ҷинонӣ ташириф намояд;

- аз роҳбарон ва шахсони мансабдори мақомоти давлатӣ ҳуҷҷату маводҳои зарурӣ таҷдидӣ;

- санчиши фаъолияти мақомоти давлатӣ, муассисаҳои иҷроҷаи ҷинонӣ таҷдидӣ;

- аз ҷониби ҳамкории мақомоти давлатӣ ҶТ, соҳторҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ оид ба ҳуқуқи озодиҳои инсон;

- аз ҷониби ҳамкории мақомоти давлатӣ ҶТ, соҳторҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ оид ба ҳуқуқи озодиҳои инсон;

- аз ҷониби ҳамкории мақомоти давлатӣ ҶТ, соҳторҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ оид ба ҳуқуқи озодиҳои инсон;

- аз ҷониби ҳамкории мақомоти давлатӣ ҶТ, соҳторҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ оид ба ҳуқуқи озодиҳои инсон;

- аз ҷониби ҳамкории мақомоти давлатӣ ҶТ, соҳторҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ оид ба ҳуқуқи озодиҳои инсон;

- аз ҷониби ҳамкории мақомоти давлатӣ ҶТ, соҳторҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ оид ба ҳуқуқи озодиҳои инсон;

- аз ҷониби ҳамкории мақомоти давлатӣ ҶТ, соҳторҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ оид ба ҳуқуқи озодиҳои инсон;

- аз ҷониби ҳамкории мақомоти давлатӣ ҶТ, соҳторҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ оид ба ҳуқуқи озодиҳои инсон;

- аз ҷониби ҳамкории мақомоти давлатӣ ҶТ, соҳторҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ оид ба ҳуқуқи озодиҳои инсон;

- аз ҷониби ҳамкории мақомоти давлатӣ ҶТ, соҳторҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ оид ба ҳуқуқи озодиҳои инсон;

- аз ҷониби ҳамкории мақомоти давлатӣ ҶТ, соҳторҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ оид ба ҳуқуқи озодиҳои инсон;

- аз ҷониби ҳамкории мақомоти давлатӣ ҶТ, соҳторҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ оид ба ҳуқуқи озодиҳои инсон;

- аз ҷониби ҳамкории мақомоти давлатӣ ҶТ, соҳторҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ оид ба ҳуқуқи озодиҳои инсон;

- аз ҷониби ҳамкории мақомоти давлатӣ ҶТ, соҳторҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ оид ба ҳуқуқи озодиҳои инсон;

- аз ҷониби ҳамкории мақомоти давлатӣ ҶТ, соҳторҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ оид ба ҳуқуқи озодиҳои инсон;

- аз ҷониби ҳамкории мақомоти давлатӣ ҶТ, соҳторҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ оид ба ҳуқуқи озодиҳои инсон;

- аз ҷониби ҳамкории мақомоти давлатӣ ҶТ, соҳторҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ оид ба ҳуқуқи озодиҳои инсон;

- аз ҷониби ҳамкории мақомоти давлатӣ ҶТ, соҳторҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ оид ба ҳуқуқи озодиҳои инсон;

- аз ҷониби ҳамкории мақомоти давлатӣ ҶТ, соҳторҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ оид ба ҳуқуқи озодиҳои инсон;

- аз ҷониби ҳамкории мақомоти давлатӣ ҶТ, соҳторҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ оид ба ҳуқуқи озодиҳои инсон;

- аз ҷониби ҳамкории мақомоти давлатӣ ҶТ, соҳторҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ оид ба ҳуқуқи озодиҳои инсон;

- аз ҷониби ҳамкории мақомоти давлатӣ ҶТ, соҳторҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ оид ба ҳуқуқи озодиҳои инсон;

- аз ҷониби ҳамкории мақомоти давлатӣ ҶТ, соҳторҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ оид ба ҳуқуқи озодиҳои инсон;

- аз ҷониби ҳамкории мақомоти давлатӣ ҶТ, соҳторҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ оид ба ҳуқуқи озодиҳои инсон;

- аз ҷониби ҳамкории мақомоти давлатӣ

Ба ҳамагон маълум аст, ки муҳимтарины
омил ва сабаби рушду нумӯи ин ё он
халқу миллат пеш аз ҳама соҳаи маориф ба
шумор меравад. Аз ин чост, ки Президенти
Ҷумҳурии Тоҷикистон, Пешвои миллат муҳта-
рам Эмомали Раҳмон ба соҳаи маориф ва илм
таваҷҷуҳи хосса дошта, онро аввалиндаара
мехисобад. Ҳамарӯза аз тарики нашрияҳо ме-
ҳонем ва аз оинай нишун мебинем, ки дар ин ё
он гӯши дӣрёмон муассисаҳои нави таълими
расман кушода шуда ба фаъолият оғоз меку-
нанд, ки ин албатта далели гуфтаҳои болост.
Аммо мутаассифона, дар баязе мавридҳо ва
мавқеъҳо акси ҳол, яъне басташавӣ ё барҳам-
хурии муассисаҳои таълимиро мушоҳидан
мекунем, ки ин амал ба сиёсати имрӯзai Ҳу-
кумати кишварамон созгор набуда, на танҳо
ба соҳаи маориф ва илм, балки ба пешрафти
тамоми ҷомеаҳо халал ворид мекунад. Манзури
мо аз ин гуфтаҳо аз байн рафтэн, ё аниқтараш
аз байн бурдана муассисаи таълими № 56-и
ноҳияи Кӯбодиён аст, ки меҳоҳем барои ҳо-
нандай зakkӣ ва нуктасанҷ ин чо ҷанд сатре
иншо кунем. Аз дигар тараф шояд масъулин
низ баъди ҳондани ин мавод ва маълумотҳои
пешниҳодшуда як даме андеша карда баҳри
ҳали ин мушкилот саъӣ намоянд. Муассисаи
таҳсилоти нопурраи № 56 бо фармони Ҳуча-
мурод Ҳаспалаев, раиси вақти ноҳияи Кӯбо-
диён моҳи июляи соли 1999 таъсис дода шуда
буд. Сабаби таъсисебии ин муассиса пеш аз
ҳама тақозои замон ва арзу шикоятҳои падару
модарон ва мардуми маҳалу деҳаҳои Гиштку-
прук, Қизил-Тоҷикистон, Равшанобод ва гирду-
атроф буд, ки фарзандонашон аз масофаҳои
дур ба муассисаҳои таълими № 1, № 4 ва
ғайраҳо барои таҳсил мерафтанд. Аз ин рӯ бо
фармони мақомоти иҷроияи ҳокимиёти давла-

МУАССИСАЙ ТАЪЛИМИИ № 56 КУЧО ШУД?

ти нохия ва дастирии шўъбаи маориф дар яке аз биноҳои собиқ «Селхозтехника», ки дар назди бинои комисариати ҳарбӣ ҷой гирифта буд, муассисаи таълими №56 таъсис дода шуда, бо дастирии шодравон Абдураҳимов X, мудири ҳамонвактаи шӯъбаи маориф аз дигар муассисаҳои нохия мизу курсӣ ва васоити хониш ҳамчун кумак оварда шуд. Аз ҳамон вақт, яъне аз моҳи июли соли 1999 Назаров F. A. ,ки то ин дам директори мактаби миёнаи №4 буд бо фармони мудири шӯъбаи маорифи нохия ба сифати директори мактаби навташ-килёftаи № 56 таъян гардид. Бо ташаббуси масъулин ва дастирии мардум то 1 августи соли 1999 алакай 5 синфона ва утоқи кории директор ташкил ва пурра мучаяҳз гардида, 12 нафар омӯзгорон ба кор ҷалъ гардидаанд ва фармони кории онҳоро мудири шӯъбаи маориф аз 1 август баровард. Баъди ин дар маҷлиси падару модарон ҳонандагони синфҳои 1 то 9 аз дехоти атроф, ки пештар ма-софаҳои зиёдро тай карда ба дигар мактабҳо мерафтанд дар маҷмӯъ зиёда аз 420 нафар ба рӯйхати ҳонандагони мактаби навтаъсис доҳил карда шуданд. Ҳамин таріқ 1 сентябрини соли 1999 дарси аввал дар мактаби нав оғозӣ гардид. Аз ин кор падару модарон, ҳонандагон, омӯзгорон, хулоса, ҳама курсанд буданд ва бо як дилгармии хоса кору фаъолият ме-карданд. Дар як муддати кутоҳ майдончайи варзишӣ ва дигар иншооте, ки барои мактаб зарур буланд ба истифода дода шуланд. Аз

ҳама муҳимаш ин буд, ки дар ин ҷо ошхонаи мактаб аз тарафи созмони байналхалқии «Начоти кӯдак» ташкил карда шуд ва дар он 120 нафар хонандагон бо ҳӯроки гарм таъминкарда мешуданд. Албатта, дар он солҳо, ки шароити зиндагӣ ҳеле мушкил буд ин икодома бисёр начибона ва саривактӣ ба ҳисоб ме-рафт. Мактаби мазкур дар ду бахш фаъолияти карда, дар бахши 1-ум хонандагони синғҳои 5 - 9 ва дар бахши 2-юм синғҳои 1 - 4 таҳсил мекарданд. Байди оне ки омӯзгорони собиқадор ва пуртаҷриба мисли Назаров Б.- омӯзгари фанни физика ва математика, Искандаров Ҳ.- омӯзгари фанни забон ва адабиёт, Расулов Ҷ.- омӯзгари фанни забон русӣ ва дигарон ба кор омаданд, мактаб ҳаматарафа пешрафт карда, дар миёёси ноҳия ба натиҷаҳои ҷашн-мрас ноил гардид. Ин буд ки аз гирду атрофӣ ва маҳалаҳои собиқ колхози «Пахтакор», ки аксарият ўзбекзабон буданд барои таҳсил ба ин ҷо меомаданд. Охирҳои солҳои 2000-уммӣ аз сабаби ба кори дигар гузаштани директории бо фармони шӯбъаи маорифи ноҳия Ҳанифи Искандарова ба вазифаи директори мактаби № 56 таъйин карда шуд. Номбурда то моҳи апрели соли 2004 дар ин вазифаи фаъолияти карда, дар давоми роҳбарии вай кори таълими тарбия ҳело хуб ба роҳ монда шуд ва шумораи хонандагон ва омӯзгорон зиёд гардид. Дар ин вақт дар мактаб ҳатто дастаи ҳаваскорон ташкил карда шуд, ки онҳо дар ҳамаҷамъомалҳо ва ҷонабхонҳои ноҳияӣ фаъол

лона иштирок мекарданد. Мутаассифона, ин пешравию кору фаъолияти муассиса, шодио хурсандии хонандагон ва падару модарон дер давом накард. Зоро соли 2004 ҳокими вақт М. Исмоилов дар радифи ҳаммаи иншоотхой колхози-бошишгоҳо, хирманчойҳо, боячоҳо мавсими ва технико дигар дороиҳо инчунин бо иштиҳои қозигири ҳуд нақшай фурӯши идораи собиқ «Селхозтехника» ва ҳудуди онро ба миён гузашт. Дар натиҷа бинои мактаб бо тамоми таҷизот ва 0,5 га замини дар иҳтиёр доштааш аз байн рафт. Ин амали масъулин магар аз рӯи қонун буд? Албатта, не! Агар аз рӯи қонун ҳуҷҷатгузорӣ ва фурухта шуда бошад ҳам, инро метавон бар зарари ҳалқу миллат ва ҷомеа арзёбӣ кард. Инҳо пурсишҳо посухталабе ҳастанд, ки то ҳанӯз ҳам зеҳни моро ба ҳуд машғул месозанд, аз ин рӯ мардуми шарафманди деҳоти гирду атрофи муассисаи таълимии аз байнрафта аз шумо масъулини арҷуманд, соҳторҳои қудратӣ ва ҳама қасоне, ки дар ин кор саҳм гузашта метавонанд, эҳтиромона ҳоҳиш мекунанд, ки ин қазијро ҳар чи зудтар мавриди санҷиши ва омӯзиш қарор дихед. Бигзор «Ҳак ба ҳақдор бирасад», зоро имрӯзҳо садҳо нафар хонандагон аз сабаби набудани муассисаи таълимӣ овора шуда, пиёдаву савори велосипед мисофаи 5-6 км-ро тай карда, барои таҳсил ба дигар муассисаҳои таълимӣ мераванд. Маълум аст, ки сол то сол бо зиёд шудани аҳолӣ шумораи хонандагон низ зиёд мешавад. Агар мо имрӯз ҳамагӣ якҷоя сари ин масъала андеша нақунем, фардо дер ҳоҳад шуд!

*Назаров F. A. омүзгор,
раиси маҳаллаи Fuшткупрук*

Натиҷаи олимпиадаи мактаббачагон

Чанде пеш дар ноҳия даври дуюми олимпиадаи мактаббачагон байни синфҳои 11 шуда гузашт. Дар мусоҳиба бо мухбири минтақавии рузномаи "Тахти Қубод" ҷонишини сардовари озмун ҷаноби Бобиев Б. чунин посухдод: "Иштироки имсолаи хонандагон дар давраи дуюми олимпиадаи ноҳиявии мактаббачагон нисбат ба солиёни пеш андаке беҳтар гузашт. Дар озмуни мазкур 174 нафар хонада иштирок намуд. Пас аз натиҷагарӣ маълум шуд, ки 70 нафар хонада сазовори чойҳои 1-3 шуда, соҳиби роҳҳат барои ширкат дар озмуни вилояти гардиданд.

Бояд кайд намоямъки дар озмуни мазкур баҳусүс толибilmони МТМУ №№ 19, 2,48, гимназияхо №№ 1,2 ва хусусий нисбат ба хонандагони дигар муассисаҳо муваффақтар буданд. Бойиси таассуф аст, ки аз хонандагони 52 муассисаи таълими ва гимназияҳои № 1,2 ва гимназияи хусусий танҳо толибilmони 23 муассиса ва гимназияҳои давлатии №№ 1, 2 ва хусусий фаъол буданду ҳалос. Хонандагони муассисаҳои таълимии №№ 4, 8, 13, 14, 17, 20, 22, 27, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 37, 38, 39, 41, 50, 52, 53, 54, 55, 57, 59 ва интернат сазовори ягон чой нашуданд. Толибilmони муассисаҳои №№ 43 ва 44 бошанд умуман дар олимпиадаи мазкур ширкат наварзианд. Ин ҳолат далолати онро дорад, ки дар мактабҳои мазкур кори таълиму тарбия гайриканаотбаҳш аст.

Котиби комиссия ҷаноби Мамат-муродов X., ки ҳамчунин сарварии муродов озмуни фанни забон ва адабиётро дар дӯш дошт қайд кард: “Хонандагон дар саволу ҷавоб фაъол, аммо дар навиштани эссе меланганд. Сабаб дар кам хондани асарҳои бадей аст. Бинонбар ҳамин баомузгорони ин ған зарур аст, ки бақироати асарҳои бадей дикъати маҳсус диханд. Зоро донишу малакаро қироати асарҳои бадей ривоҷу равнақ мөдниҳад.”

Набудані воситаҳои техникий камбудии асосии гузаронидани олимпиада буд. Ҳатто таҷхизоти оддитарини таълими шароити имрӯза таҳтаси электронӣ набуд. Вале мавҷуд набудани таҳтаси электронӣ ва шароити зарури барои мӯчаҳаз намудани муассисаҳо вобаста ба муассисаҳо нест.

Хочū Акбар Насимū

Имрӯз Асосгузори суху Ваҳдати миллӣ- Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтаррам Эмомалӣ Раҳмон бо риояи принципи инсондӯстии Қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ва ба пешвози 25 -умин соглардад Истиқтолилияти давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи аеф»-ро, ки аз тарафи Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон қабул гардида, ба имзо расонид.

Қонун «Дар бораи аеф» ба зиёда аз 20 ҳазор шахсоне, ки ҷиноят содир кардаанд татбиқ мегардад. Аз ҷумла, нисбат ба ноболигон, занон, маъюбон, шаҳрвандони хориҷӣ ва дигар шаҳрвандон татбиқ карда мешавад.

**ҚОНУНИ АВФ.
САНАДЕ, КИ СИЁСАТИ ИНСОНДӮСТОНАРО
ТАЧАССУМ МЕНАМОЯЛ**

Давлате, ки дар он ҳукуқу озодиҳои конституцисонии инсон ва шаҳрванд ариши ойл дорад ва моҳияти сиёсати онро таҷассум мекунад, доимо ифодакунандай принципҳои ҳукуқии қонуният, инсондӯстӣ ва демократизм мебошад. Маҳз ҳукуқ, озодиҳои инсон ва шаҳрванд мақсад, мазмуни қонунҳо, фаъолияти ҳокимияти қонунгузор, иҷроия, маҳаллӣ ва мақомоти худидоракуни маҳаллиро ифода намуда, ба воситаи ҳокимияти судӣ таъмин мегарданд.

Ариши ойл эътироф намудани ҳукуқу озодиҳои инсон ва шаҳрванд водор месозад, ки ин ҳукуқу озодиҳо ба пуррагӣ аз ҷониби давлат ба ҳар восита, аз ҷумла ба воситаи ҳукуқи ҷиноятӣ, таъмин ва ҳимоя гардида, барои ҳар як инсон шароити зиндагии арзанда ва инкишофи озодонаро фароҳам орад. Ҳамагон медонанд, ки барои содир намудани ҷиноятӣ ногузир будани ҷавобгарии ҷиноятӣ яке аз омилҳои муҳими пешгирии чи-

шудани гунаҳкорон дар ҳама давру замон мавҷуд буд, аз ҷумла дар замони Сомониён низ, ин амал мавриди иҷро қарор мегирифт. Шаклҳои маъмултарини баҳшидани гуноҳкор дар баҳшидани гуноҳи гунаҳкор аз ҷониби ҷабрдида зоҳир мегашт, ки ин низ як наవъи баҳшиши гуноҳ ҳисседар буда мешуд.

Раванди пайдоиши падидарон афв ва баҳшиши гуноҳ ба асрҳои II то миlod (дар аҳди зардуштиён) мансуб дониста мешавад. Он замони дар китоби муқаддаси «Авасто» ниганҳои ҷиноятҳо, баъд аз татбики ҷазо, номѓӯи ҷиноятҳои ҷадиди мавриди баҳшидан ё афв қарор мегирифтанд, дарҷ гашта буда. Мағҳуми афв дар ҳама ҳолат бо як мақсад - баҳшидани гуноҳ, афв на мудан ифода гардида, дар шаклҳои гуногун амалий мешуд. Аз лиҳози таъмири риҳӣ ҳамаи амалҳо, ки дар заминада мағҳуми афву баҳшидан иҷро шудаанд, хайрҳоҳона буда, мағҳуми «сафедкунӣ» низ яке аз шоҳаҳои оғзашуда буда мешуд.

ноят ба шумор рафта, давлат онро ҳамчун василии муқовимат бар зидди чинояткорӣ истифода мебарад. ғайр аз таъқиби чинояти нисбат ба шахсони чиноятсодирнамуда, давлат ҳуқуқи баҳшидан гуноҳи онҳоро дар худ нигоҳ медорад, ки яке аз намудҳои он қабули санади ҳуқуқии авф ба шумор рафта, дар қонунгузории амалкунанда ифодагари принципи инсондӯстӣ мебошад ва баҳри ҳимояни мағниятҳои шахсони чиноят содирнамуда равона мегардад.

Бахшидану хайру саховат кардан аз урфу одатхон гузаштагони миллати күхәнбүнёди точикон буда, ин икдоми нек, бахус дар арафай иду чашнвораҳон мумхим анҷом дода мешуд. Аз ҷониби давлат азро меманояд. Бинобар ҳамин, бо назар дошти амалӣ намудани принсипҳои инсондӯстӣ, талаботи вазъи иҷтиҳодии мою иқтисодӣ, сиёсӣ ва дохилии давлатӣ, иҷчинун, дар партави ҷаҳони ҷигориҳи ҷаҳонвороҳон мумхим сизадӣ

хукуқиин авф дар кишварамон мунтазам татбиқ мегардад. Ин нишонаи он аст, ки меъёрҳои бунёдии Конституцияи оид ба ҳифзи хукуқу озодиҳои инсон ва гиромӣ доштани арзишҳои он дар кишварамон батадриҷ амалӣ мегарданд.

Авф ин иқдоми башардӯстонакои ғамкоронаи Сарвари давлат буда баҳри исплоҳи маҳкумшудагон, ҳидоят намудани онҳо ба ҳаёти осудаҳои лона, пешгирии содиршавии чинояи равона мегардад. Моҳияти авф дар баҳшиши гуноҳи шахсони гунаҳгорӣ аз ҷониби давлат ифода мебад.

Чуноне маълум аст, бо қабули санади авф төъдоди зиёди маҳкумшудагон ба озодӣ мебароянд ватанҳо иродана қавио нангу номуни онҳоро аз роҳи бад бармегардонад. То онҳо масъулиятиро бар дӯши худро гирифтат, ба қадру қимати неъмати

Конститусия Чумхурии Тоҷикистон лоиҳаи Қонуни Чумхурии Тоҷикистон «Дар бораи авф» - ро барои баррасӣ ба Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Чумхурии Тоҷикистон пешниҳод карданд. Дар лоиҳаи қонуни мазкур аз ҷавобгарии ҷиноятӣ ва ҷазо озод намудани шахсоне, ки парвардаҳои ҷиноятӣ нисбат ба онҳо дар баррасии мақомоти таҳқиқ, тафтишоти пешакӣ ё судҳо қарор доранд ё дар асоси ҳукми судҳо адои ҷазо карда истодаанд, пешбинӣ гардидааст. Мувофиқи маълумоти пешакӣ «Қонун дар бораи авф» ба зиёда аз бист ҳазор нафар гумонбаршудагон, айборшавандагон, судшавандаҳо ва маҳқумшудагон табтиқ мегардад. Нисбат ба маҳқумшудагони зиёд муҳлати адои ҷазои маҳрум соҳтан аз озодӣ кам карда мешавад. Қонуни мазкур, инчунин, нисбат ба зиёда аз ду ҳазор шахсоне, ки парвардаҳои ҷиноятии онҳо дар баррасии мақомоти таҳқиқ, тафтиши пешакӣ

Ин бори дигар шаҳодати иқдому амалҳои шоистаи Сарвари давлат дар мавриди авф кардан, баҳшидани гуноҳ аст, ки яке аз бузуртагин оини ҷавонмардист. Баҳшандা будан дар рисолати ҷавонмардӣ на танҳо ба дустон, балки ба душманон низ раво дониста шудааст, ки дар ин мағлубӣ Шайх Алавӣ ғафуфандашад.

Касе, к-уро ҷавонмардист
дар тан,
Ебакшонд шар

Бибахшояд-ш бар
дӯстону душман.

Санадҳои ҳуқуқии афв, ки дар даврони соҳибистиколии кишвар қабул гаштаанд, ифодагари бунёди чомеаи ҳуқуқбунёду демократӣ ва арзиши олӣ доштани ҳуқуку озодӣҳои шаҳрвандон дар кишварамон мебошад.

*Назариён А ,
судяи суди нохияи Кубодиён*

Буюк инсонлар ҳаётидан

ҚУБОДИЁН БУЮКЛАР ҚАДАМИ ТЕККАН МАСКАН

Шоҳ Машраб Қубодиёнда бўлганми? Сўфи Оллоёр ҳақиқатан ҳам Қубодиён қозиси бўлганми? Шоҳ Машраб Сўфи Оллоёр билан қерда учрашган? "20 солаги истиқтолият" қишлоқ жамоати собиқ "Бештемир" қишлоғи марказий қабристонидаги жуда қадим тут дараҳти остида учрашган, - дейлишида асос борми? Бу ҳақда манбалар нима дейди? Бобораҳим Машраб Қубодиёнда неча кун турган? Нима мақсадда келган?" Шоҳ Машраб Қубодиёнда дараҳт экан", - дейшиади. Машраб эккан дараҳтлар чинорми, тут дараҳтими? Қубодиёндаги жуда кекса чинорларнинг Машраб нисбат берилишига асос борми? "Доки" қишлоғи кексалари" Машраб эккан чинорлар ҳали ҳам бор", - дейшиади. Бунга ишонса бўладими? Бу ҳақда намангандик машрабини олим филология фанлари номзоди Жўра Рахим фикрларига нима асос бўлган? "Сангобо" қишлоғида яшаб ўтган раҳматлик Рислиғбонинг ўз ҳамашхира Машраб ҳақида ишонч билан айтган фикрлари асосчими, ёки ривоятми? Шу масалалар ечимини топиш учун журналистик тадқиқот олиб бордик. Қўйида шу масалалар ечимига оид мақалани ўқыйсиз.

Тинчлик ве мишлий бирлик асосчиси -Миллат пешвоси Тожикистон Республикаси Президенти мұхтарлар Эмомали Раҳмон Қубодиёнга қилган иш сафарларининг бирида, "Қубодиён тарихи З минг йилдан зайдир" деган этилар. Дарҳақиқат, кўхни Қубодиён тарихи Рим ва Самарқанд тарихи билан тенг эканлигини Қубодиён тарихини тадқиқот қилишган олимлар томонидан ҳам эътироф этилган. Қубодиён тарихи қизиқ воқеаларга бой. Ҳудди шу ерда форт-тохик шоири, файласуф ва мутафаккир, оламга шуҳрати кетган "Сафарнома", "Рушнонома", "Саодатнома", "Зод-ул -мусофирин" номлни безавол асарлари билан шуҳрат топган, Носир Ҳусрав Абу Мунн ад-дин ал Қубодиён ал-Марвазий (1004-1088) яшаган ва икод қилган.

Асли ватани Наманган бўлган исёнкор газалнавис шоир Шоҳ Машраб (асли номи Бобораҳим яшаган йиллари (1649 -1711) нинг муборак қадами теккан. Бобораҳим Машраб ҳижри 1050 мелодий 1640 йилда Ўзбекистоннинг Наманган шаҳрида Вали бобо оиласида туғилган. Машрабнинг ёшлиги Наманган ва Андиконда ўтган. Намангандаги Мулло Бозор ва Кашиқардаги Оғоҳхўжа эшон қўлида таълим олади. Оғоҳхўжа эшоннинг ҷўриларидан бирига қўнгил қўйгани учун 7 йил ҳимматдан кейин, Машраб Оғоҳхўжа эшон томонидан 1672 йилда қувилади. Шундан сўнг Машрабнинг қаландарлик, дарбадарлик ҳаётин бошланади. 1711 йилда Машраб аштархонийлар сулоласида бўлган Маҳмуд Қатагон бўйрги билан Қундуз шаҳрида дорга осиб ўлдирилади. Бу ҳақда "Мажмуаи Абултобиг ҳожа Фаҳмий"да "Машраб дар соли 1123 ҳичрий дар Қундуз ва бо фатвои уламо ва ҳукми Маҳмуд бек Қотогон шаҳид карда шуда" (- Машраб 1123 ҳичрий (мелодий хисоб билан 1711) йилда Қундузда уламо фатвоси ва Маҳмуд бек Қотогон ҳукми билан шаҳид қилинди"), -деб ёзилган. "Девонай Машраб" ("Девонай Машраб" номлни асар Машрабга таалуқидир. (В.А. Абдуллоев. Ўзбек адабиёти тарихи, унверситетлар педагогика институтларининг филология факултетлари студентлари учун дарслар, Тошкент "Ўқитувчи" нашриёти. 1980 йил, 142-143 саҳифа). Машраб шаҳид қилинди, аммо унинг шуҳрати юнус сўнганий йўқ. Машхур тохик шоири Шавкат Бухорий Маҳмуд Қатагона қарата: "Сен Машрабни ўлдириганинг билан, барibir унинг шуҳрати ортаверади" деганида тўлиқ ҳақли эди.

Биз учун аҳамиятлиси шундаки, Шоҳ Машраб Балхга ўта туриб Қубодиёнга ният қилиб қелган. Афғонистоннинг Балх шаҳрига ўта туриб, бу масандада бир ойдан ортиқ (қирқ кун) туриб, шу даврларда яшаган диний-мистик шоир ва шариат пешвоси "Саботил-охизин", "Ориф -ул муттакин", - "Маслик-ул-муттакин" каби бир неча асарлар муаллифи Сўфи Оллоёр билан мuloқot

ШОҲ МАШРАБ ҚУБОДИЁНГА КЕЛДИЛАР

Яна бир далил 1896 йил 15 ноябрда П.Ф. Брейденбахнинг Тошкентдаги литографиясида босилган Раҳимхўжа эшон ибн Алихўжа эшоннинг "Шоҳ Машраб" номли китобида ҳам келтирилган. Китоб 157 саҳифа бўлиб, мазкур китобнинг 120-саҳифаси бошида шундай ёзилган:

"Алқисса, Шоҳ Машраб Қубодиёнга келдилар. Эшони Сўфи Оллоёр ҳам шунди эрдилар, Сўфи Оллоёрга хабар еттики, "Шоҳ Машраб келдилар", - деб. Сўфи Оллоёр хушнуд бўлиб олдилариға пешвуз чиқдилар. Икковлари бир-бирларига мулокат қилдилар. Шоҳ Машраб Сўфи Оллоёрни кўлларидан тутуб айдилар. "Эй Оллоёр Ҳузурни деган бузург дўзаха ҳуомомад қилибдурлар. Сиз Пули сиротга хушомад қилибдурсиз. Келинг, мен сизни ўткариб кўяй, - дедилар. Сўфи Оллоёр айдилар: "Эй Машраб, бутунгизнин орасига қаранг", - дедилар. Машраб қарасалар, етти дўзах оғизни очиб турибдур. Шоҳ Машраб дўзахларни кўриб айдиларки: "Эй Сўфум, бу дўзахларни кўриб мунча кўркарсиз. Ўзини топғандан кейин ани кўлидан нима келадур, ҳимматни баланд тутунг, деб бир газал ўқиган.

БЕШ КУНЛИК ДУНЁДА ҲИММАТНИ БАЛАНД ТУТИНГ

Алқисса, Шоҳ Машраб айдиларки, "Эй Сўфум, икки кўлимни орасига қаранг. Сўфи Оллоёр Машрабнинг икки кўллари орасига қарасалар, фаришталарни кўрдиларки, баъзилари қиёмда, баъзилари сужудда, баъзилари қаъадада, баъзилари муножотда дуо қилиб турбадурлар. Ҳар қайсилари ҳар амирда турбадурлар. Шоҳ Машраб айтдилар: "Кўрдингузуму, бу фаришталарни кечга-кундуз буларга ичмак ва емак ва ухламак йўқтур. Ҳамиша тоат ва ибодат қиладурлар аларнинг тилаклари шулдурки; Муҳаммад алайҳи саломнинг умматларини доҳили жаннат қилимокдир. Шундоқ фаришталар сизнинг учун тоат-ибодат қилсалар, сиз беш кунлик умрингизда ҳимматни баланд тутинг, - деб ўзлари "Ху" деб Балх шаҳрига равона бўлдилар. (1896 йил 15 ноябряда П.Ф. Брейденбахнинг Тошкентдаги литографияда араб хатида чоп этилган. "Шоҳ машраб китобининг 142 -саҳифаси").

ШОҲ МАШРАБ ҚУБОДИЁНДА ДАРАХТ ЭККАН, УЛАР ЧИНОРМИ, ТУТ ДАРАХТИМИ?

Шоҳ Машраб Қубодиёнда бўлганларидан Афғонистоннинг Балх шаҳрига кета туриб йўл-йўлакай дараҳт экки кеттганлиги ҳақида маълумотлар бор. Бу ҳақида "20 солаги Истиқтолият" қишлоқ жамоати "Доки" қишлоғи кексалари Машраб эккан чинорларп борлиги ҳақида кўп гапиришиб, кекса чинорларни Шоҳ Машраб билан боғлашишади.

Наманган вилояти Архиви ходими Аҳмад Убайдуллонинг "Наманган ҳақиқати" рўзномасида Машрабнинг Қубодиёнда бўлганлариги ҳақида мақолоси босилган. ("Умурбокий ижодкор", 1989 йил 16 август).

Наманган вилояти "Чорток" ноҳиясида яшаган машрабинос олим, шоир, таржимон, болалар шоирни ёзувчиси, филология фанлари номзоди Жўра Рахим ўтган асрнинг саксоничи йилларида Қубодиён ноҳиясида бўлиб, Машраб қадарган чинорларни тадқиқ қилиб, баъзиларни топишга мусассар ҳам бўлиб, бандада билан биргалида "Машраб эккан чинорлар" номли мақола ҳам ёзилган эди.

Шоҳ Машраб Қубодиёндан кетатуриб яъни

Афғонистоннинг Балх шаҳрига ўта туриб, бир газал айтади.

Қонимни тўкар эмиш Балх шаҳрида Махмудхон.

Тақдири азал бўлса найлай, анга бермай жон.

Минг шукур Худойимфа Мансурғо қўшулдум ман,

Ул рўйи сиёҳларким, Мансурни ўлдурғон. (Мансур Ҳаллож "Аналҳақ" "Мен Ҳақман" дегани учун жоҳил ва ёвуз руҳонийлар "Мансур ўзини Ҳудо", -деди дея, тириклийн териси шилиб олиниб, ваҳшийларча ўлдирилган.)

Бу газал 9 байт бўлиб, Шоҳ Машраб худди ўз ўлимидан ҳабардор бўлгандек, мардонавор Балхга Маҳмуд Қатагон ҳузурига йўл олганлиги кишини таажкубга солади.

Шоҳ Машраб Балхда 1711 йилда шаҳидлик даражасини топади. Буни мақола бошида кеттириб ўтдик.

Юртимиз Қубодиён ана шундай буюклар қадами теккан тарихий маскан.

Муҳаммад Исо

ТЎРТЛИКЛАР

Ҳар қандай миллатнинг
бор урф-одати,
Ўзига хос тили турил санъати.
Ижодкор шоирлар азалдан-азал,
Ўз тилин асррагай, ёзгай шеър,
ғазал.

***
Салтанат таҳтида шоҳ бўлиб
кељсанг,
Лекин ҳалққа зулмкор бош
бўлиб келсанг,
Вақт ўтиб, баҳт кетиб,
бўлурсан дилтанг,
Сени ҳам ҳайдайди
таҳтингдан, Ватан.

***
Қадрига етсин элинг,
Гар ортса аҳиллагинг.
Ҳамда ноҳақ кон,
Тинч-тотув яшар инсон.

***
Дунё элин тўйига,
Таклиф этай Ватаним,
Миллий истиқлол тўйинг
Кутлуг, Тоҷикистоним.

***
Кексаю ёш кўнглига, дўстим,
етказма озор,
Урфиятда шу гап бор:
"Дил озордан эл безор"

Бу дунё кимсага ҳеч вафо

қўнглини, билсанг,

Умр сўнгини ўйласанг, борар

жойимиз мозор.

Қайтмас Жўра

ШОЛИ ПИШИБ ЕТИЛДИ, НЕГА ГУРУЧ НАРХИ ТУШМАЁТИР?

Бу йил куз яхши келди. Шоли эккан одамлар яхши ҳосил олишиди. Шоликорлар учун тирамоҳнинг иссиқ келганлиги айни мудда бўлди. Дехқон яхши ҳосил олса, бу яхши. Лекин унинг фойдасини учар гурӯч жаллоблар кўрайяпти, шекипли. Бозорда бир килограм гурӯч нархи 10 сомондан кам эмас. Гурӯч сотовчи ўлса-ўлади, аммо айтганидан бир сомон тушмайди. "Ўзим 9 сомон 50 дирамга олганман", -деб тураверади. Шунча нархга олганига эса кишининг ишонгиси келмайди. Шоликор шолининг гурӯч бўлганча ҳана манақат чекади. Бунинг устига далани шудгор қилиш, текслаш, пал кўтариш фалон пул. Минерал ўтилар нархи осмонга кўтарилилган. Бозорда савлат тўкиб ўтирган савдогарлар етиширилган гурӯчга тенг шерик. Шоликор тортисиб ўтиргай, гурӯч жаллобнинг айтган нархига топшириб кетаверади.

Шу йилнинг август ойида Ўзбекистоннинг Хоразм ишончига зиёрат қилиб

М.Исо

ТАХТИ ҚУБОД

Муассис: Мақомоти ичроини
Хокимияти давлатии ноҳияи Қубодиён

САРМУҲАРИР
САЙФУЛЛОЗОДА АДОЛАТ

Нишинни мо: 68943, н. Қубодиён,
қўчай И.Сомонӣ 200.

Рўзнома 07.01.2019. таҳти №119рз-97 дар Вазорати
Фарҳанги ҶТ ба қайди давлати гирифта шудааст.

Рўзнома ба хотири гуногунандешӣ мақолаҳо чоп мекунад, ки ба мавқеъ ва назари ҳайати эҷодӣ метавонад мувофиқат накунад ва зимнан идораи нашрия масъулиятиро ба дўшагирад, дастхат ва суратҳо баргардонида намешавад.

Телефон барои тамос:
93-842-36-25

Рўзнома бо төъдоди 3100 нусха
дар матбааи «Мега-принт» нашр
шуд.